СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
СОФИЯ
Вх. № НУ1-11
16.02.2026 г.

**РЕЦЕНЗИЯ**

От: проф. дн Пламена Георгиева Йовчевска,
Институт по аграрна икономика - София, Селскостопанска академия,
професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление" (селско стопанство)

***Относно:*** провеждане на конкурс обявен в ДВ, бр. 84 от 10.10.2025 г., от Институт по планинско животновъдство и земеделие - Троян за заемане на академичната длъжност **„доцент"**, по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (земеделие)".

***Основание*** за представяне на рецензията: Участие в състав на научно жури, съгласно Заповед № РД 05-242 от 19.12.2025 г. от Председателя на ССА и решение от проведено първо заседание на НЖ на 22.12.2025 година.

**Участник** в конкурса: гл. ас. д-р Цветан Николаев Марков

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие с изискванията на *Закона за развитие на академичния състав на РБългария* и с *Правилника за приложение на ЗРАСРБ* в Селскостопанска академия. Оценките и констатациите в рецензента са съотносими към вида, съдържанието и качеството на материалите, представени в конкурса.

- **Кратко представяне на кандидата**

Цветан Николаев Марков е роден в гр. Стара Загора на 14.01.1988 г. През 2007 г. завършва средно образование с профил Икономическа информатика в Търговската гимназия „Димитър Хадживасилев" в град Свищов. Придобива бакалавърска степен по икономика – икономика на индустрията в Стопанска академия «Димитър А. Ценов» – Свищов през 2011 г. От 2012 г. е магистър по икономика – индустриален мениджмент в същия университет. Получава ОНС «доктор» от Стопанска академия «Димитър А. Ценов» – Свищов на 17.01.2020 г., след защита на дисертация на тема: «Възможности за повишаване ефективността на лицензионната търговия». В периода 2011-2013 г. Цветан Марков започва трудовата си дейност в «Германос Телеком» България, клон Свищов. В следващата година продължава трудовия си стаж в «Теленор» България, клон Свищов. През 2018-2021 г. кандидатът е на длъжност специалист в направление свързано с кредити на физически лица в „Първа инвестиционна Банка" – гр. Свищов. В следващата 2022 г. гл. ас. д-р Цветан Георгиев е назначен на академичната длъжност «асистент» в Институт по

планинско животновъдство и земеделие – Троян при Селскостопанска академия. От 2023 г., след успешно издържан конкурс, е на длъжност «главен асистент» в ИПЖЗ. В академичната си дейност кандидатът усвоява, разширява и задълбочава методични умения за успешно извеждане на изследователски задачи в областта на животновъдството. Прякото участие в експерименталната работа е възможност за детайлно проследяване на отделните етапи от изследването, което гарантира задълбочен анализ на постигнатите резултати и подпомага успешното им внедряване в практиката. Гл. ас. д-р Цветан Марков владее английски и немски езици на ниво В2. Придобитите от трудовия опит комуникационни и аналитични учения, вниманието към детайлите, способстват за по-бързото интегриране в научно-изследователските колективи, подпомагат активното и творческо общуване пред профилирани аудиторни събития и творчески колегиални срещи. Това са авторови биографични умения, които подкрепям с лични впечатления от участия в съвместни работни формати с д-р Марков. В документите към конкурса кандидатът посочва участие в няколко научно-изследователски проекти. Единият е Националната научна програма „Интелигентно животновъдство“, разработвана през 2021-2023 г. и финансирана от МОН. В периода 2022-2025 г., според позоваване на Заповед на Председателя на ССА № РД 05-91 от 12.06.2023 г. и приложена Заповед на Директора на ИПЖР, гл. ас. д-р Цветан Марков участва в разработването на три научни проекта, с тематична насоченост в области от компетентността на кандидата. През периода на научно-изследователската си дейност, д-р Марков е взел участие в 12 международни конференции в чужбина и в национални конференции с международно участие. За това свидетелстват приложените сертификати от съответните научни форуми.

- **Обща характеристика на представените научни трудове**

Представените научни трудове са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и ПРАС на ССА, организирани са към критериите за изпълнението на изискванията по наукометричните показатели за участие в конкурса за академична длъжност „доцент“ в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.8. „Икономика“, научна специалност: „Икономика и управление (земеделие)“ за нуждите на Институт по планинско животновъдство и земеделие - Троян към Селскостопанска академия и потвърждават гореизказаното

съждение. Удовлетворените изискванията са количествено и съдържателно разделени/обособени в справката за тяхното изпълнение. В *Раздел В* е представена монография – 100 т. и изискуемо съотносимите към нея пет научни труда, публикувани в издания, които са реферирани и индексирани в световни научни мрежи с бази данни с научна информация (WoS & Scopus). Научните статии са съавторски, в две от тях кандидатът е втори автор. В *Раздел Г 6* гл. ас. д-р Марков представя 10 броя публикации – статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Две са самостоятелни, осем броя са съавторски. Всички публикации са в WoS. Посочени са седем статии, публикувани в списания, реферирани в световни и национални бази данни с научна информация в *раздел Г 7*. Пет броя са самостоятелни, две в съавторство. В *раздел Г 10* кандидатът посочва участие в две публикувани съавторски глави от колективни монографии. В *Раздел Д* се включват четири статии с цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни - Scopus и WoS. Участие в национален научен или образователен проект е изискването за покриване на 30 бр. точки в *Раздел Е*, което е изпълнено. *Количествените изисквания* за участие в конкурса за академична длъжност „доцент“ в професионално направление: 3.8. „Икономика“, научна специалност: „Икономика и управление (земеделие)“ за нуждите на Институт по планинско животновъдство и земеделие - Троян към Селскостопанска академия са удовлетворени от представените научни трудове. В редица раздели има превишаване на точките.

- **Обща оценка на представените научни трудове**

Представените от гл. ас. д-р Цветан Марков авторски трудове са резултат от научно-изследователска дейност в областта на селското стопанство, основен отрасъл в националната икономика на страната. Засягат и актуални въпроси от подотрасъл животновъдство, технологични решения, специфика на породния състав при едрите преживни животни и др. Публикациите, представени в конкурса, свидетелстват за широко експертно знание и умение на кандидата да представя/създава познание. Благодарение на това умение, *общата характеристика* на представените научни трудове *удовлетворява количествените*/метричните изисквания. *Общата оценка е съотносима към научното качество* на публикациите и доказателство, че изследователските умения на кандидата удовлетворяват изискванията за творческа и аналитична работа в научната специалност:

„Икономика и управление (земеделие)“ за нуждите на Институт по планинско животновъдство и земеделие - Троян към Селскостопанска академия. Представеният монографичен труд е доказателство за успешния опит на кандидата да организира информация от различни източници и специфичен характер за да съсредоточи изследването около представянето на актуални проблеми, за чието анализиране се изисква интердисциплинарност и холистично знание. Изказвам гореизложеното съждение в качеството си на рецензент на авторския труд. Монографията „Продоволствената сигурност на България: икономически ракурси“ е публикувана през 2025 г. от Издателство Авангард принт, ISBN 978-954-337-513-4 в обем от 171 стр. Общата оценка при прегледа на представените научни трудове илюстрира умението на гл. ас. д-р Цветан Марков да използва знание от различни науки, което е и предпоставка в периода 2022-2025 г. да се утвърди като автор и съавтор на статии в широко изследователско поле (В1, Г 6.4, Г 6.6, 6.1-6.3, 6.7-6.10, 10.1, 10.2, 16.1-16.3). Тематичността на представената в конкурса продукция обхваща съществени елементи от квинтесенцията на научното познание в различни области на изследванията в селското стопанство с голямо значение за социално-икономическото състояние не само за селските общности, но и за потенциала на земеделското производство (качество и количество, видово разнообразие), устойчивост, конкурентоспособност, иновации и др. Експертността на автора разкрива научно знание и методични умения, с които би бил полезен в бъдещи изследвания, провокирани от динамично променящата се политическа среда и нейното отражение върху икономиката като социален феномен. Срещата на европейските лидери на 12 февруари 2026 г. в белгийския замък „Алден Бизен“ е от категорията на „Черния лебед“ (The Black Swan) на Насим Талеб (Nassim Taleb). Концепцията Закон за единен пазар (One market act) се превръща в политически инструмент за укрепване на конкурентоспособността на ЕС. Ще засегне и селското стопанство. Процесите са с огромно въздействие и предстоящи промени, които се нуждаят от анализ за да не се подвеждаме, че знаем повече отколкото знаем (Талеб). Оценката на представените в конкурса трудове са надежден атестат за знанията на кандидата, предполагащи бъдеща успешна работи в интердисциплинарни научни колективи, разработващи актуални изследователски тези с висока научна стойност.

Няма доказано по законоустановения ред плагиатство на представената в конкурса научната продукция от гл. ас. д-р Цветан Марков.

- **Основни научно-изследователски постижения**

Монографията „Продоволствената сигурност на България: икономически ракурси“ съдържа редица научно-изследователски постижения. Представеният авторски научен труд е фокусиран върху общата платформа на актуален световен проблем. В края на месец юли 2025 г. се провежда Втора среща на върха на ООН по продоволствените системи (UNFSS+4). В тази връзка, темата на монографичното изследване на д-р Цветан Марков, изследвана в контекста на социално-икономическото развитие на страната, откроняваща значимостта на анализа на първичния отрасъл и на продоволствената сигурност на България, е съществено творческо постижение. Авторът рамкира изследователския си фокус в различни аспекти на хранителната осигуреност на държавата. Проследява темата и я анализира през призмата на политическите, социалните и икономическите фактори, зависещи и зависими от продоволствената сигурност. За целта на изследването прави задълбочен анализ на ситуацията в България, прилагайки подходящ методичен апарат при използването на богата емпирична база. Структурата на труда е конструирана логически в три основни глави и заключителни изводи, които синтезират основните резултати от изследването. Съдържанието е стегнато и следва логиката на изследването. Анализът е разпределен в зависимост от авторовите резултати и техния обективен анализ. Глава първа предлага солидна теоретична рамка. Заслужава внимание подхода на автора за представяне на обстоен библиометричен преглед на научната литература по темата – иновативен подход, който свидетелства за богат изследователски опит на гл. ас. д-р Цветан Марков. Този анализ равнопоставя българската научна продукция и в международен контекст. Постижение на автора е и умело конструирана/адаптирана концептуална рамка (с ранг на социален модел) на продоволствената сигурност, базирана на четири основни стълба: наличност, достъп, използване и стабилност. Подкрепям авторовото решение да интегрира и хуманитарната перспектива чрез концепцията за човешка сигурност. Бедността, неравномерното разпределение на доходите, волатилността при цените и неустойчивото управление на ресурсите са във фокуса на анализа във втората глава. Проследява се връзката: субекти в земеделието-преработвателна индустрия-вложения-пазарни възможности-кризисни събития от различен характер. Резултатите от изследването в трета глава очертават „тесни места“ в продоволствената сигурност, нарушен баланс във външнотърговските потоци при т.н. уязвими сектори, което също е постижение на кандидата. Изводите, за необходимост от

подобрен устойчив модел за производство и преоткриване на ресурсния потенциал в отрасъла, опазване на околната среда, включване на национално подпомагане за повишаване конкурентоспособността на местните производители, рамкират и основните фактори за подобряване на продоволствената сигурност на България. Постижение, което свидетелства за успешното интегриране на гл. ас. д-р Цв. Марков в научната област, в която са изследванията на ИПЖЗ-Троян, е изследването на структурните промени в породния състав на говедата във връзката с качеството на получената суровина (6.1, 6.3). Обзорният преглед на манастирските земеделски стопанства и проучванията им като устойчив стопански модел е авторово изследване с висока научна стойност не само от икономическа, но и от културно-историческа гледна точка (6.4). Постижение на кандидата е и умението да представи в статиите Clusters in Cattle Breeding -- a Factor for Sustainable Rural Development in Bulgaria (6.6) и Added Value of Milk and Milk Products (6,8) авторски изследвания за потенциалните ползи от клъстерите в говедовъдството - икономии от мащаба, иновации, подобрен достъп до пазара. „Добавянето на стойност“ често се възприема като терминологична задължителност в редица административни актове. Постижение на кандидата е извеждането на добавянето на стойност към първичния продукт в ранг на съществен икономически фактор за повишаване на производителността, ефективността и достъпа до пазара на млечните продукти.

- **Приносни моменти в научните трудове**

В синтезиран вид, от предложените в конкурса научни трудове, може да се оформят следните обобщени приносни моменти:

- ✓ Изследването на продоволствената сигурност като актуален социален модел;
- ✓ Прилагане на научния метод и принципите на икономическото мислене към стопанските процеси в първичния отрасъл, в който се преплитат елементи от живата и неживата природа, политически процеси с отражение върху социално-икономическата среда;
- ✓ Високо ниво на експертност при анализа на информация от експериментални данни.

- **Критични бележки, препоръки и въпроси**

Критични бележки нямам. Препоръчвам на кандидата да публикува повече авторски тези с дискусионен характер. Притежава експертно знание с потенциал за зараждане/създаване на творчески диалог сред колегията в научната екосистема. Имам

следния въпрос: От позицията на опита в научно-изследователската си дейност, каква е ролята на селското стопанство за продоволствената осигуреност на България при смекчаване на неравенствата? Как виждате/оценявате актуалната социално-икономическа среда в отрасъла през призмата на социалния модел, създаден от Аристотел в IV- ти век пр. Хр. В трактата Политика, книга I, „бащата на науката“ определя селото като първата общност, възникнала като колония от семейства. Съставената от няколко села завършена общност е в основата на държавата. Държавата, която постига предела на самодостатъчност и възниква, за да се живее по-добре.

- **Заключение**

Представените в конкурса документи от гл. ас. д-р Цветан Марков са свидетелство за експертно научно знание, резултат от притежаваната от кандидата във висока степен надградена когнитивност. Предложените за рецензиране материали отговарят напълно на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, на Правилника на ССА и на допълнителните изисквания. Изискванията на условията по чл. 94 и съответствието с резултатите от справката по чл. 95, ал. 1 са изпълнени.

Въз основа на всичко посочено до тук, изказвам положителна оценка за представянето на единствения кандидат в конкурса. С пълна убеденост, предлагам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват за заемане от Цветан Николаев Марков на академичната длъжност “доцент” в Институт по планинско животновъдство и земеделие - Троян в област на висше образование: 3 Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8 Икономика; научна специалност „Икономика и управление (земеделие)”.

14.02.2026 г.
гр. София

Рецензент:
проф. дн Пламена Йовчевска

# REVIEW

by Prof. Dsc Plamena Georgieva Yovchevska, at the Institute of Agrarian Economics, AA professional field 3.8 Economics, scientific specialty Economics and Management (Agriculture)

**Subject:** holding a competition promulgated in the State Gazette, issue No84 of 10th March 2025, by the Institute of Mountain Animal Husbandry and Agriculture - Troyan for the academic position of **"Associate Professor"**, in professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Economics and Management (Agriculture)".
**Reason** for submitting the review: Participation in a scientific jury, according to Order No RD 05-242/14th December 2025 by the Chairman of the AA and decision of the first meeting of the scientific jury held on 22nd January 2025.
**Participant** in the competition: Chief Assistant Prof. Dr. Tsvetan Nikolaev Markov
This review has been prepared in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Application of the LDASRB at the Agricultural Academy. The assessments and findings in the review are related to the type, content and quality of the materials submitted for the competition.

**Brief presentation of the candidate**

Tsvetan Nikolaev Markov was born in the city of Stara Zagora on 14th January 1988. In 2007, he completed his secondary education with a major in Economic Informatics at the Dimitar Hadzhivasilev Commercial High School in the city of Svishtov. He obtained a bachelor's degree in economics - industrial economics at the "Dimitar A. Tsenov" Academy of Economics - Svishtov in 2011. In 2012 he got master degree of Economics - Industrial Management at the same university. On 17th January 2020 he received ESD "Doctor" at "Dimitar A. Tsenov" Academy of Economics - Svishtov, after defending a dissertation with topic: "Opportunities for increasing the efficiency of licensing trade". In the period 2011-2013, Tsvetan Markov started his career at Germanos Telecom Bulgaria, Svishtov branch. He continued his work experience successively at Telenor Bulgaria, Svishtov branch and at First Investment Bank - Svishtov. In 2022, the candidate occupied academic position of "assistant professor" at the Institute of Mountain Animal Husbandry and Agriculture – Troyan (IMAHAT). Since the following year, 2023, he has been appointed as "chief assistant professor".

In his academic activities, the candidate acquires, expands and deepens methodological skills for the successful completion of research tasks in the field of animal husbandry. Direct participation in the experimental work is an opportunity for detailed tracking of the individual stages of the research, which guarantees a thorough analysis of the achieved results and supports their

successful implementation in practice. Chief Assistant Professor Dr. Tsvetan Markov is fluent in English and German (level B2). The communication and analytical skills acquired through work experience, attention to detail, contribute to faster integration into research teams, and support active and creative communication in front of profiled audience events and creative collegial meetings. I support these skills of the author with my personal impressions from participating in joint working formats with Dr. Markov.

In the competition documents, the candidate indicates participation in several research projects. Such is the National Scientific Program "Intelligent Animal Husbandry", developed in 2021-2023 and funded by the Ministry of Education and Science. During the period 2022-2025, pursuant to Order of the Chairman of the AA No. RD 05-91/12.06.2023 and the attached Order of the Director of the IMAHAT - Troyan, Chief Assistant Professor Dr. Tsvetan Markov participated in the development of three scientific projects, with a thematic focus in areas of the candidate's competence. During the period of his research activity, Dr. Markov has participated in 12 international conferences abroad and in national conferences with international participation. This is evidenced by the attached certificates from the relevant scientific forums.

**General characteristics of the presented scientific works**

The presented scientific works are in accordance with the LDASRB, the Regulations for its Application and the RDAS of the AA, are organized according to the criteria for fulfilling the requirements of the scientometric indicators for participation in the competition for the academic position of "Associate Professor" in the field of higher education: 3. "Social, economic and legal sciences", professional direction: 3.8. "Economics", scientific specialty: "Economics and Management" for the needs of the IMAHAT – Troyan at the AA and confirm the above hypothesis. The met requirements are quantitatively and substantively divided/separated in the reference on their implementation. Section C presents a monograph - 100 pages and five scientific papers related to it, published in publications that are refereed and indexed in global scientific networks with databases of scientific information (WoS & Scopus). The scientific articles are co-authored, in two of them the candidate is the second author. In Section G, Chief Assistant Professor Dr. Markov presents 10 publications – articles and reports published in scientific journals, refereed and indexed in world-renowned databases of scientific information. The candidate is one-person author for two of them, eight are co-authored. All publications are in WoS. Seven articles published in journals referenced in global and national databases of scientific information are listed in

Section G. The candidate is one-person author for five of them, two are co-authored. In section G 10, the candidate indicates participation in two published co-authored chapters of collective monographs. Section D includes four articles with citations in scientific publications, referenced and indexed in global databases - Scopus and WoS. Participation in a national scientific or educational project is the requirement for covering 30 points in Section E, which has been fulfilled. The quantitative requirements for participation in the competition for the academic position of "associate professor" in the professional field: 3.8. "Economics", scientific specialty: "Economics and Management (Agriculture)" for the needs of the IMAHAT – Troyan at the AA are satisfied by the submitted scientific papers. There is an excess of points in a number of sections.

**Overall assessment of the submitted scientific papers**

The author's works presented by Chief Assistant Professor Dr. Tsvetan Markov are the result of scientific research in the field of agriculture, a major sector in the country's national economy. The publications submitted in the competition demonstrate the candidate's broad expert knowledge and ability to present/create cognition. Thanks to this ability, the general characteristics of the presented scientific works satisfy the quantitative/metric requirements. The overall assessment is corelated to the scientific quality of the publications and proof that the candidate's expertise satisfies the necessary expertise for work in the scientific specialty: "Economics and Management (Agriculture)" for the needs of the IMAHAT – Troyan at the AA. The presented monographic work is evidence of the candidate's successful attempt to organize information from various sources and of a specific nature in order to focus the research around the presentation of current problems, the analysis of which requires interdisciplinarity and holistic knowledge. I express the above opinion in my capacity as a reviewer of the author's work - the monograph "Food Security in Bulgaria: Economic Racurs", published in 2025 by Avangard Print Publishing House, ISBN 978-954-337-513-4 in a volume of 171 pages. The overall assessment in the review of the presented scientific papers illustrates the ability of Chief Assistant Professor Dr. Tsvetan Markov to use knowledge from different sciences, which is also a prerequisite during the period 2022-2025 to establish himself as an author and co-author of articles in a broad research field (B1, G 6.4, G 6.6, 6.1-6.3, 6.7-6.10, 10.1, 10.2, 16.1-16.3). The topics of the production presented in the competition cover a wide field of the quintessence of scientific knowledge in various areas of agricultural research with significant importance for the socio-economic situation not only for rural communities: potential of agricultural production (quality and quantity, species diversity),

sustainability, competitiveness, innovation, etc. The author's expertise reveals the availability of scientific knowledge and methodological skills that would be useful in future research provoked by the changing political environment and its impact on the economy as a social phenomenon. The meeting of European leaders on 12th February 2026, at the Belgian castle of Alden Biesen is of the category of Nassim Taleb's "The Black Swan". The concept of the single market: One Market Act is becoming a political instrument for strengthening the competitiveness of the EU. It will also affect agriculture. The processes have a huge impact and upcoming changes that need analysis so that we do not deceive ourselves into thinking we know more than we do know (Taleb). The assessment of the works presented in the competition is a reliable certificate of the candidate's knowledge, suggesting future successful work in interdisciplinary scientific teams, developing current research theses of high scientific value.

There has been no proven plagiarism in the scientific production presented in the competition by Chief Assistant Professor Dr. Tsvetan Markov, according to the statutory procedure.

**Main research achievements**

The monograph "Food Security in Bulgaria: Economic Racurs" contains a number of scientific and research achievements. The presented author's scientific work is focused on the common platform of a current global problem. In July 2025 took place the Second United Nations Food Systems Summit (UNFSS+4). In this regard, the topic of Dr. Tsvetan Markov's monographic study, examined in the context of the country's socio-economic development, highlighting the significance of the analysis of the primary sector and food security in Bulgaria, is a significant creative achievement. The author frames his research focus on various aspects of the country's food security. He follows the topic and analyzes it through the prism of political, social and economic factors that are dependent on food security. For the purpose of the study, he conducts an in-depth analysis of the situation in Bulgaria, applying an appropriate methodological apparatus using a rich empirical base. The structure of the work is logically constructed into three main chapters and concluding remarks that synthesize the main results of the study. The content is concise and follows the logic of the research. The analysis is distributed depending on the author's results and their objective analysis. Chapter one offers a solid theoretical framework. The author's approach to presenting a comprehensive bibliometric review of the scientific literature on the topic is noteworthy - an innovative approach that testifies to the extensive research experience of Chief Assistant Professor Dr. Tsvetan Markov. This analysis places Bulgarian scientific production on

an equal footing in an international context. The author's achievement is also the skillfully constructed/adapted conceptual framework (with the rank of a social model) of food security, based on four main pillars: availability, access, utilization, and stability. I support the author's decision to integrate the humanitarian perspective through the concept of human security. Poverty, unequal income distribution, price fluctuations and unsustainable resource management are the focus of the analysis in the second chapter. The relationship is traced: agricultural entities-processing industry-investments-market opportunities-crisis events of various nature. The results of the study in the third chapter outline "bottlenecks" in food security, an imbalance in foreign trade flows in so-called vulnerable sectors. The conclusions on the need for an improved sustainable production model and rediscovery of the resource potential in the sector, the inclusion of national support to increase the competitiveness of local producers, also frame the main factors for improving Bulgaria's food security. An achievement that testifies to the successful integration of Chief Assistant Professor Dr. Tsv. Markov in the scientific field in which the research of the IMAHAT - Troyan is conducted is the study of structural changes in the breed composition of cattle in relation to the quality of the obtained raw material (6.1, 6.3). The overview of monastery farms and their studies as a sustainable business model is an author's research of high scientific value not only from an economic, but also from a cultural and historical point of view (6.4). The candidate's achievement is the ability to present in the articles Clusters in Cattle Breeding -- a Factor for Sustainable Rural Development in Bulgaria (6.6) and Added Value of Milk and Milk Products (6.8) original research on the potential benefits of clusters in cattle breeding - economies of scale, innovations, improved market access. "Adding value" is often perceived as a terminological requirement in a number of administrative acts. The candidate's achievement is to elevate the addition of value to the primary product to the rank of a significant economic factor for increasing productivity, efficiency and access to the dairy market.

**Contributing moments in scientific works**

In a synthesized form, the following summarized contributions can be drawn from the scientific papers proposed in the competition:

- The study of food security as a current social model;
- Application of the scientific method and the principles of economic thinking to economic processes in the primary sector, in which elements of living and non-living nature, political processes with an impact on the socio-economic environment, are intertwined;

- High level of expertise in analyzing information derived from experimental data.

**Critical notes, recommendations and questions**

I have no critical remarks. I recommend that the candidate publish more authorial theses of a discussion nature. He possesses expert knowledge with the potential to generate/create constructive dialogue among the college in the scientific ecosystem. I have the following question: From the perspective of his experience in scientific research, what is the role of agriculture in Bulgaria's food security in mitigating inequalities? How do you see/assess the current socio-economic environment in the industry through the prism of the social model created by Aristotle in the 4th century BC? In the treatise Politics, Book I, the "father of science" defines the village as the first community that arose as a colony of families. A complete community made up of several villages is the foundation of the state. The state that achieves the limit of self-sufficiency and arises for people to live better.

**Conclusion**

The documents presented in the competition by Assistant Prof. Dr. Cvetan Markov are a certificate of highly expert scientific knowledge, a result of the candidate's highly advanced cognitive abilities. Materials proposed for review are fully complying with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Application of the LDASRB, the Regulations of the AA and the additional requirements. The requirements of the conditions under Art. 94 and the compliance with the results of the inquiry under Art. 95, para. 1 are met.

Based on everything mentioned so far, I express a positive assessment of the performance of the only candidate in the competition. With full conviction I propose to the members of the esteemed scientific jury to vote for Cvetan Nikolaev Markov to occupy the academic position of "Associate Professor" at the Institute of Mountain Animal Husbandry and Agriculture - Troyan in the field of higher education: 3 Social, Economic and Legal Sciences; in the professional field 3.8 Economics, scientific specialty "economics and management (agriculture)".

14th February 2026 Prof. Dsc Plamena Yovchevska